

Laatu näkyväksi

YTL: Terveyspalveluille buustia
standardista 26.3.2019, Helsinki
Kristiina Hellstén, FT, THM, Kvaliteekki

LAATU?

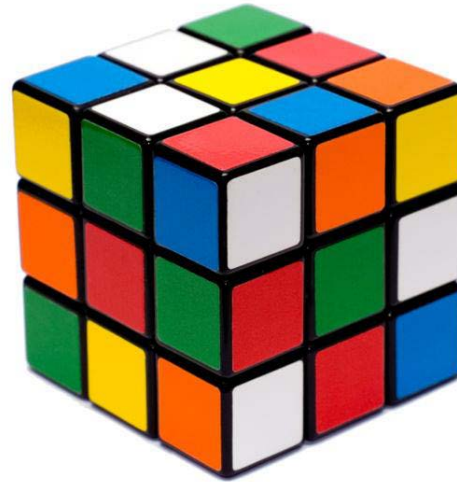
- **Laadulla** tarkoitetaan standardissa EN ISO 9001:2015 ”sitä, missä määrin **kohteen luontaiset ominaisuudet täyttävät vaatimukset**”.
- **Vaatimus** on määritelty standardissa EN ISO 9000:2015 ”tarpeeksi tai odotukseksi, joka on ilmaistu, yleisesti tiedossa oleva tai pakollinen”.

 Laadulla tarkoitetaan palvelun kykyä täyttää sille asetetut vaatimukset ja siihen kohdistuvat odotukset.

Palvelun laatu syntyy vain tekemällä

Palvelun voi tuottaa (ISO 9001 -kriteeristö):

- prosessi
- toiminto
- organisaatio
- järjestelmä tai
- henkilö

Organisaation toiminnan laatu <-> kliininen laatu

Laatuvaatimukset

Laatuvaatimukset voivat perustua

- lainsäädäntöön
- määräyksiin
- sopimukseen
- erikseen määriteltyihin asiakkaiden tarpeisiin

Laatu täytyy määritellä ja sen toteutumista täytyy voida mitata

- asiakas määrittelee viime kädessä laadun
- **asiakkaan odotus –kokemus → laatu**

Lainsäädäntöä ja linjauksia

- **Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 8 §** määrittää, että terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Laki velvoittaa terveydenhuoltoyksiköiden laatimaan suunnitelman laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta, ml. potilasturvallisuuden edistäminen yhdessä sosiaalipalvelujen kanssa.
- **STM:n asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta (341/2011)**
- **Lakiluonnos sote-palvelujen tuottamisesta (§16)** esitti, että tulevien palveluntuottajien toiminta tarkastetaan rekisteriviranomaisen toimesta, jonka tarkastuksen läpäistävä palveluyksikkö voidaan merkitä palveluntuottajien rekisteriin.

Kyseisessä tarkastuksessa varmistettaisiin laissa säädettyjen toimintaedellytysten täyttyminen sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutuminen.

Std SFS-EN 15224:2016 määrittelee 11 LAATUTEKIJÄÄ

- klinisen kokemuksen perusteella terveydenhuollon organisaatioiden kannalta relevantteja

- *sopiva asianmukainen hoito*
- *saatavuus*
- *hoidon jatkuvuus*
- *vaikuttavuus*
- *tehokkuus*
- *tasapuolisuus*
- *näyttöön/tietoon perustuva hoito*
- *potilaskeskeinen hoito sisältäen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen koskemattomuuden (ICF)*
- *potilaan osallisuus/osallistaminen*
- *potilasturvallisuus*
- *hoidon oikea-aikaisuus/saavutettavuus*

Laatu näkyväksi

Todentaminen = *todistukseen tukeutuva tarkastus siitä, että tuottajan menettelyt ovat sopimuksen mukaisia*

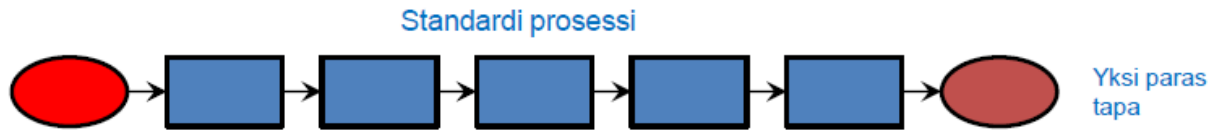

Tunnistettavuus, jäljitettävyys, mitattavuus

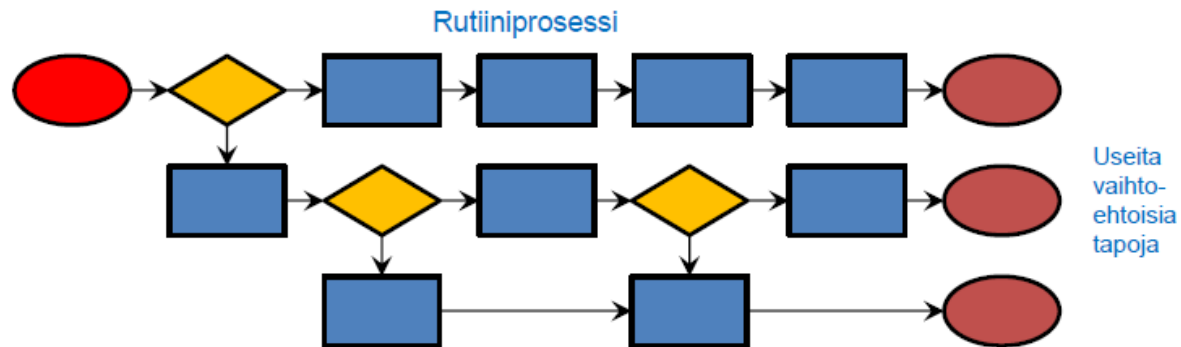
- Dokumentoidaan
- Viestitään
- **PROSESSIT KUVATTU:** hyvään laadunhallintaan kuuluu, että organisaatio on tunnistanut ja kuvannut keskeiset toimintaprosessinsa

Prosesseihin liittyviä näkökulmia

- Identtisenä toistuva
- Suuri toistomäärä
- Määrätty järjestys
- Paras tapa tunnettu

- Samankaltainen → ei identtinen toisto
- Useita tunnettuja vaihtoehtoja
- Vaihteleva järjestys
- Tilannekohtainen tulkinta → vaatii luokittelua, päätössääntöjä

- Ei selvää tulkintaa tilanteesta
- Joltakin osin erilaisena ja ainutlaatuisena toistuva

Laadun mittari
Poikkeama
Virhevalinta
Laiminlyönti

Ref: P Lillrank

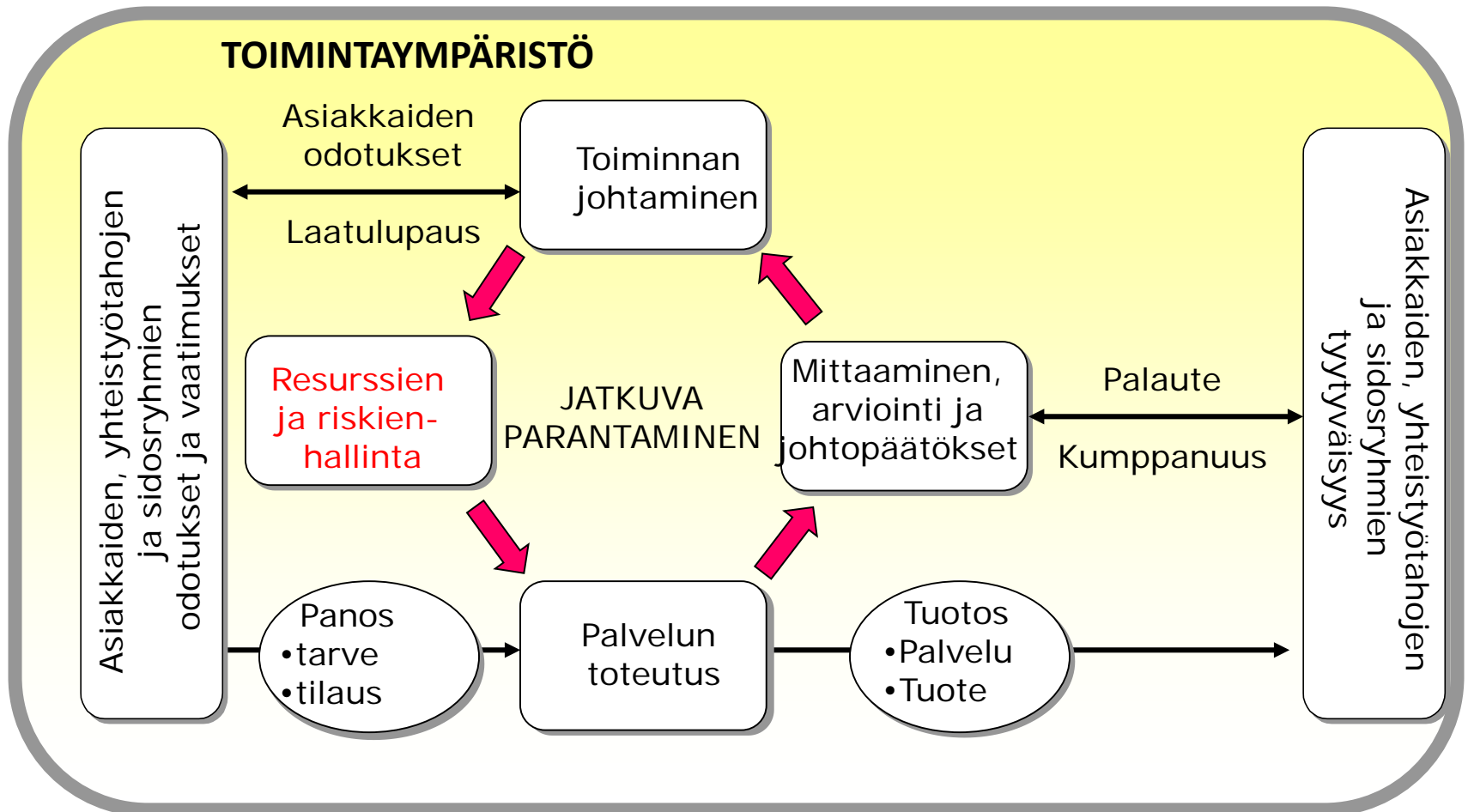
PROSESSIT

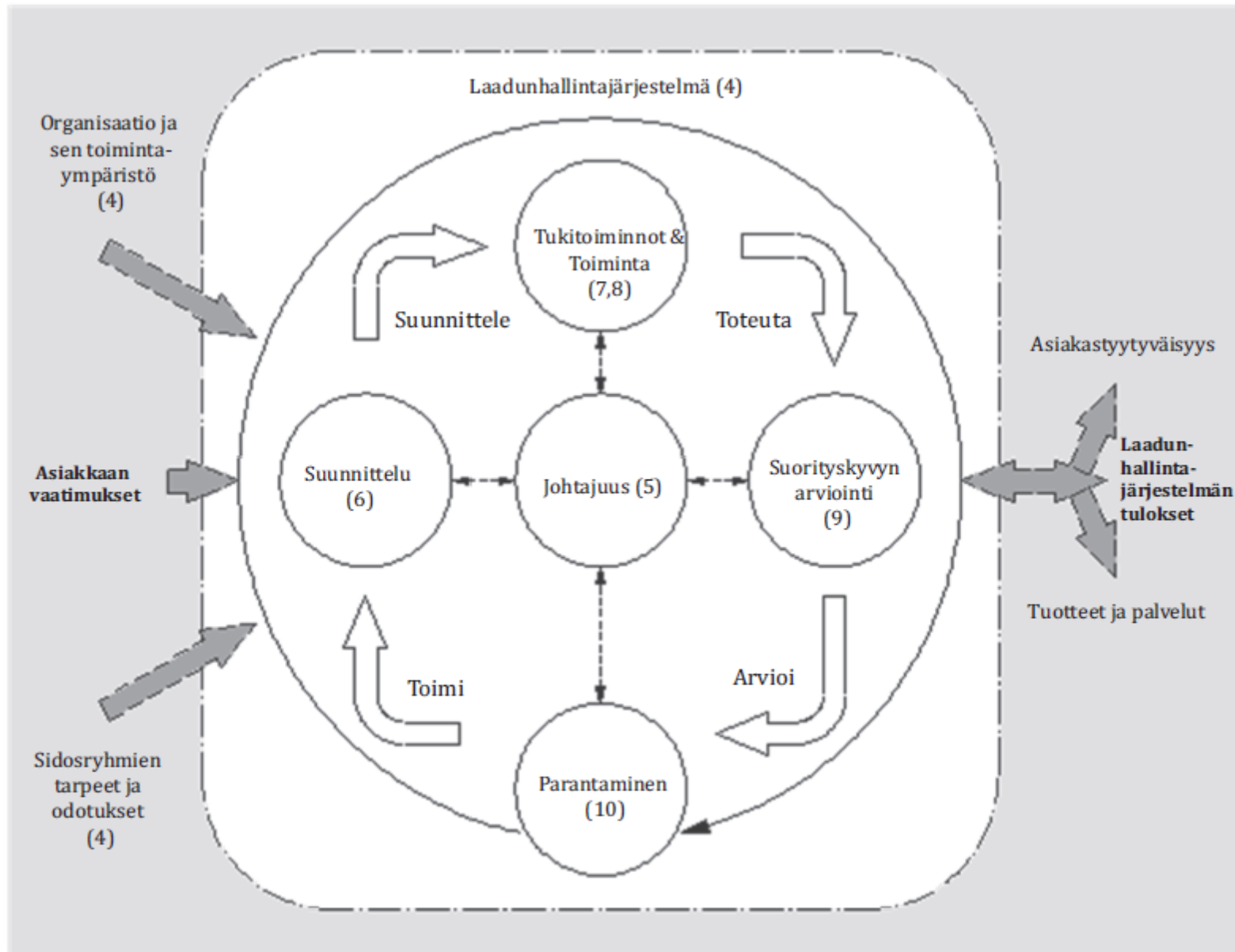
- **Ydinprosessi** – ydintoimintaa: liittyy asiakkaaseen, toteuttaa perustehtävää ja strategiaa, tuottaa asiakkaalle lisäarvoa ja ylittää usein eri toimintorajat
- **Tukiprosessi** – tukee ja avustaa ydinprosesseja, mahdollistaa ydinprosessin toimimisen
- **Prosessikartta** on usein graafinen esitys organisaation eri prosesseista ts. toiminnoista, joita organisaatiossa tehdään
- Prosessikartta on **strategian operatiivinen jatke**, joka näyttää toiminnan logiikan
- Organisaation prosessityöskentely tulee aina olla **moniammatillista**

Laadunhallintajärjestelmä

- Laadunhallintajärjestelmän käyttöönotto on *terveydenhuollon organisaation* strateginen päätös, joka voi auttaa sitä parantamaan kokonaisvaltaista suorituskyykyään ja joka toimii hyvänä perustana kestäväen kehityksen mukaisille hankkeille.
- Tulisi kuvata se, kuinka organisaatio toteuttaa käytännössä järjestelmällistä ja laadukasta toimintaa sekä johtamista.
- Tulee olla organisaation yhteinen käyttäytymis- ja johtamismalli.
- Perustuu yleensä johonkin viitekehukseen, esim. ISO-standardit, toimivat yleisten vaatimusnäkökohtien määrittelynä organisaation johtamiselle laadunhallinnan kannalta.

LAADUNHALLINTA/TOIMINTA-JÄRJESTELMÄ

Huom. Sulussa olevat numerot tarkoittavat tämän kansainvälisen standardin kohtia.

Jatkuvan laadunparantamisen tiellä

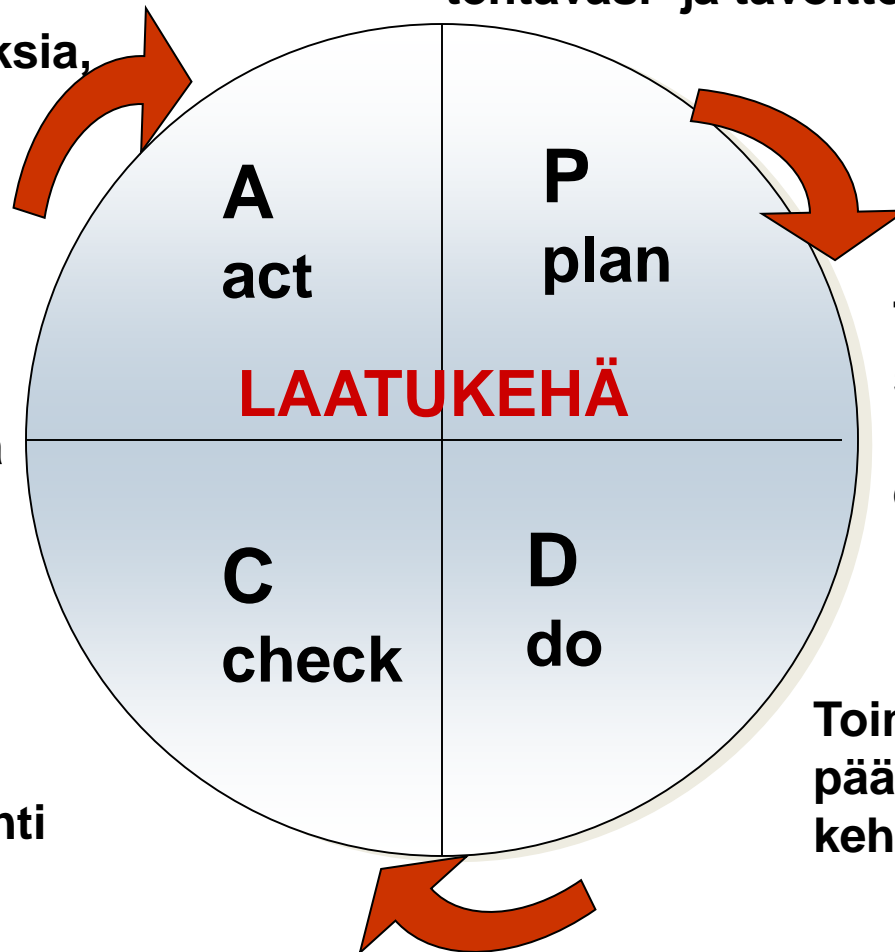
Vakiinnuta uusia toimintatapoja, vahvista valmiuksia, kouluta

Tarkista välillä tilanne:

- mitä mieltä asiakkaat?
- itsearviointi
- vertaisarviointi
- tulokset

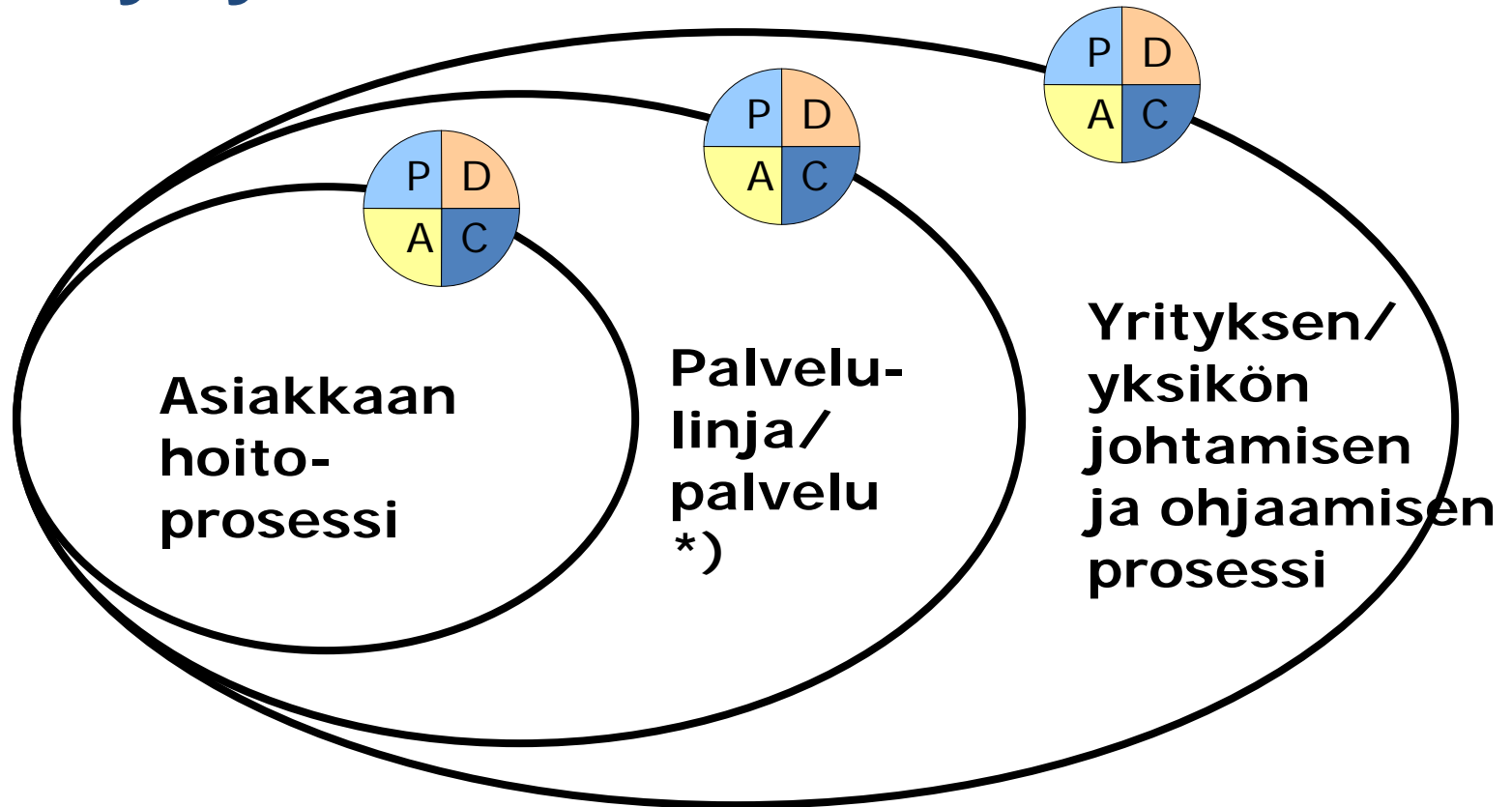
Ymmärrä nykytilasi: arvioi toimintaasi eri näkökulmista, määrittele/kirkasta tehtäväsi ja tavoitteesi

Tee johtopäätöksiä ja suunnitelma: mitä korjataan, miten edetään, tarvitaanko muutosta

Toimi kuten olette päättäneet ja sopineet, kehitä tarvittaessa

Työyksikön toiminnan tasot

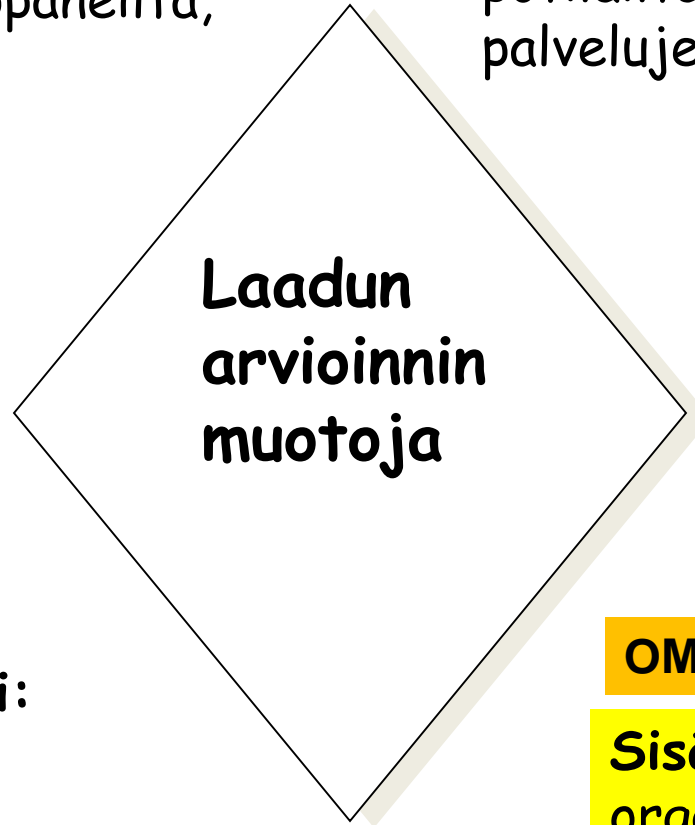

***)** **Palveluntuottajan tietylle asiakas- tai potilasryhmälle määrittelemä palvelu/tuote.**

Asiakasarviointi2: palaute tilaajilta, kumppaneilta, ostajilta...

Asiakasarviointi1: palaute potilailta, omaisilta, palvelujen käyttäjiltä...

Ulkoinen arviointi (auditointi): riippumattoman tahon tai ostajan suorittamana

Itsearviointi: henkilökohtainen, tiimin, työyksikön, organisaation

OMAVALVONTA

Sisäinen arviointi: organisaation toiminnan ja menettelytapojen sisäistä arviointia

Esikuva-arviointi: (Benchmarking)

Vertaisarviointi: samaa alaa edustavien kesken

Std SFS-EN 15224:2016: Parantaminen

- Organisaation on määritettävä ja valittava parantamismahdollisuudet ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta asiakasvaatimukset täytetään ja asiakastyytyväisyys lisääntyy.
- Näihin on sisällyttävä:
 - a) tuotteiden ja palveluiden parantaminen, jotta vaatimukset voidaan täyttää ja jotta voidaan vastata tuleviin tarpeisiin ja odotuksiin
 - b) ei-toivottujen vaikutusten korjaaminen, estäminen tai vähentäminen
 - c) laadunhallintajärjestelmän suorituskyvyn ja vaikuttavuuden parantaminen.

Johdon ja henkilöstön osallisuus laadunhallinnassa

- Johdon ja esimiesten sitoutuminen on keskeisessä asemassa organisaation laatukulttuurin ja laadun kehittämisessä.
- Organisaation laatukulttuurilla on suuri merkitys organisaation kehittymisen ja menestyksen kannalta.
- Organisaation laatukulttuurin ja laadunkehittämisen keskeisiä lähtökohtia ovat mm. riskien arviointi ja ennalta ehkäisevä toiminta.
- Organisaation johdon eri tasot ovat vastuussa laadunhallinnasta ja kehittämisestä, mutta sen toteuttamisessa tulee olla osallisia organisaation kaikki jäsenet.
- Henkilöstön osallistamiseksi organisaation laadun kehittämiseen tulee varmistaa riittävä laatukoulutus.
- Myös erilaiset laatujohtamista ja laadun kehittämistä tukevat työryhmät ovat tukipylväitä laatuajattelun ja menettelyjen jalkauttamisessa sekä henkilöstön sitouttamisessa organisaatioissa.

(Susanna Friman, 2018)

Koetut hyödyt laadunhallinnan viitekehyksen käytössä

- Tarjoaa sateenvarjon aiemmille erillisille kehittämisprojekteille
- Edistää laadunhallinnan juurtumista jokapäiväiseen työhön osallistaen koko henkilöstön kehittämistyöhön
- Lisää tietoisuutta työn sisällöstä ja sen liittymisestä koko organisaation toimintaan
- Mahdollistaa onnistumisen osoittamisen
- Mahdollistaa toimintaprosessien kehittämisen yhteistyössä muiden kanssa
- Parantaa toiminnan sujuvuutta ja tehokkuutta, kun ei-toivotut tapahtumat vähenevät ja tasalaatuisuus paranee
- Antaa puitteet jatkuvalle arvioinnille ja parantamiselle
- Tehostaa moniammatillista työskentelyotetta
- Tukee johtamistoimintaa eri tasoilla
- Täydennyskoulutusta parhaimmillaan

(Susanna Friman, 2018)

LYKKYÄ TYKÖ
LAATUTYÖHÖNNE –
RUBIKIN KUUTION
RATKAISU ON
MAHDOLLISTA!

**Standardin EN ISO
9001:2015 mukainen
laadunhallinta-
järjestelmä
terveydenhuoltoalan
käyttöön - oiva työkalu
laadun näkyväksi
tekemiseen ja jatkuvaan
laadun parantamiseen**

